

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Діалектологія та ономастика

галузь знань 03 Гуманітарні науки

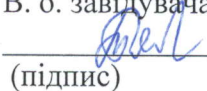
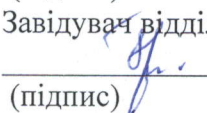
спеціальність 035 Філологія

Київ – 2016

Робоча програма з навчальної дисципліни «Діалектологія та ономастика» для аспірантів за спеціальністю 035 Філологія «31» травня 2016 року. – 22 с.

Укладачі: в.о. завідувача відділу, к.ф.н. Рябець Людмила Віталіївна,
ст.н.с., к.ф.н. Кобирипка Галина Степанівна,
ст.н.с., к.ф.н. Єфименко Ірина Вадимівна

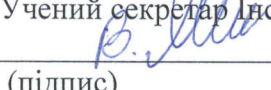
Робочу програму навчальної дисципліни «Діалектологія та ономастика»
рекомендовано на засіданні відділів діалектології та ономастики.
Протокол № 5 від «26» травня 2016 року

В. о. завідувача відділу діалектології
 (Л.В. Рябець)
(підпис) (прізвище та ініціали)
Завідувач відділу ономастики
 (В.П. Шульгач)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«26» травня 2016 року

Схвалила вчена рада Інституту української мови НАН України
Протокол № 7 від «31» травня 2016 року

Заступник голови вченої ради Інституту
 (Н.Г. Горголюк)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

Учений секретар Інституту
 (В.О. Яцій)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна/заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна / за вільним вибором аспіранта
Модулів – 1	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки II
Змістових модулів – 2		Семестр III
		Лекції 14 год.
Загальна кількість годин – 90		Семінарські 6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 4	Рівень освіти третій (освітньо-науковий)	Самостійна робота 60 год.
		Вид контролю III семестр – іспит

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета вивчення курсу «Діалектологія та ономастика» – ознайомити з однією з форм буття національної мови – українською діалектною мовою в її сучасному стані, дати опис її системи, проаналізувати групування українських говорів; ознайомити з основними загальнотеоретичними та прикладними питаннями ономастики.

1.2. Завдання викладання дисципліни «Діалектологія та ономастика»:

- 1) з'ясувати походження української мови та її діалектів, ознайомити з діалектним членуванням української мови;
- 2) проаналізувати особливості фонетичного, акцентного, лексичного, граматичного, синтаксичного рівнів діалектної мови;
- 3) розкрити роль діалектних даних як важливого джерела для вивчення історії мови, літературної мови;
- 4) проаналізувати взаємозв'язок діалектної та літературної мов;
- 5) сформувати вміння розмежовувати діалектні та літературні елементи за різними структурними рівнями мови;
- 6) ознайомити із загальнотеоретичними питаннями ономастики: методами та джерелами досліджень, термінологією;
- 7) простежити історію українських ономастичних досліджень, проаналізувати доробок українських ономастів на тлі слов'янської ономастики;
- 8) ознайомити з ономастичними лексикографічними джерелами;
- 9) охарактеризувати основні розділи сучасної української ономастики та основні класи онімів;
- 10) з'ясувати особливості правопису, наголошування та відмінювання власних назв.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

знати:

- 1) діалектне членування українського континууму;
- 2) структуру діалектної мови;
- 3) співвідношення між системами українських говорів;
- 4) основні особливості фонетичної, морфологічної, лексичної, синтаксичної систем кожного говору зокрема;
- 5) предмет та завдання ономастики;
- 6) розділи ономастики та класи онімів;
- 7) джерела дослідження ономастики;
- 8) ономастичну термінологію;
- 9) українських дослідників, які працюють в галузі ономастики, та їхній доробок.

уміти:

- 1) записувати та транскрибувати діалектні тексти;
- 2) аналізувати та пояснювати діалектні явища;
- 3) розмежовувати діалектні та літературні мовні явища;
- 4) класифікувати оніми за об'єктом номінації;
- 5) використовувати інформацію ономастичних джерел.

Набуті знання й уміння сприятимуть формуванню таких **компетенцій**:

- 1) знання з діалектології сприятимуть умінню розрізняти наукові та науково необґрунтовані теорії походження української мови та її діалектів;
- 2) уміння розмежовувати діалектні та літературні форми допоможе уникати орфографічних та орфоепічних помилок, зумовлених місцевими говірками;
- 3) знання особливостей фонетичної, морфологічної, лексичної, синтаксичної, синтаксичної систем українських діалектів важливе як основа для подальшої наукової праці в галузі діалектології, історії мови, історичної граматики, етимології, ономастики.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Діалектологія

Тема 1. Діалектна мова як одна з форм існування національної мови.

Предмет і завдання діалектології. З історії української діалектології. Основні поняття і термінологія.

Тема 2. Походження української мови та її діалектів. Різновиди діалектів з погляду генези. Діалектна диференціація українського мовного континууму.

Тема 3. Джерела вивчення діалектів. Методи дослідження діалектного матеріалу. Лінгвогеографія як розділ діалектології. Фонетична транскрипція. Різні способи передавання діалектного мовлення. Діалектна текстографія.

Тема 4. Фонетичні особливості українських діалектів. Структури наголошеного і ненаголошеного вокалізму. Характеристика українського діалектного консонантизму. Діалектний наголос.

Тема 5. Морфологічні особливості українських діалектів. Різновиди морфологічних діалектних відмінностей. Особливості діалектного словотвору.

Тема 6. Лексика і фразеологія. Типи діалектних відмінностей у лексиці. Діалектна лексика з погляду її походження. Діалектні словники.

Тема 7. Синтаксис. Типи відмінностей у синтаксисі. Відмінності в словосполученні, структурі простого і складного речення.

Тема 8. Поліське наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.

Тема 9. Південно-західне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.

Тема 10. Південно-східне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.

Змістовий модуль II. Ономастика.

Тема 1. Ономастика – наука про власні назви. Предмет, завдання і джерела дослідження ономастики. Класифікація власних назв. Основні методи ономастичних досліджень. Становлення української ономастики як науки.

Тема 2. Топоніміка – наука про власні географічні назви. Гідроніміка – наука про власні назви водойм. Становлення гідронімії в Україні. Принципи номінації гідронімів. Ойконіми – власні назви населених пунктів. Класифікація ойконімів за лексико-семантичним значенням їхніх основ. Ороніміка – наука про власні назви об'єктів рельєфу земної поверхні. Мікротопонімія та її класифікація. Урбаноніміка – наука про власні назви будь-якого внутрішньоміського топографічного об'єкта. Дослідження топонімії рідного краю.

Тема 4. Антропоніміка – наука про власні особові назви людей. Особове ім'я людини. Склад сучасного іменника українців. Основні етапи в історії розвитку особових імен українців. Ім'я по батькові як клас антропонімів. Прізвище. З історії вивчення українських прізвищ. Про термін прізвище. Виникнення, становлення та стабілізація українських прізвищ. Лексична база прізвищ. Словотвір прізвищ. Дослідження власних імен і прізвищ. Прізвиська як імена-характеристики людей. Визначення терміна прізвисько. Класифікація прізвиस्क. Псевдоніми.

Тема 5. Інші розділи ономастики. Етніміка – наука про власні назви будь-якого етносу (етнічної групи, племені, народу, національності й т. і.). Зооніміка – наука про власні назви (клички) тварин. Космоніміка – наука про власні назви космічних об'єктів. Міфоніміка – наука про власні назви вигаданих об'єктів будь-якої сфери ономастичного простору в міфах, казках, легендах. Конотоніміка – наука про явища вторинної номінації. Ергоніміка – наука про власні назви організацій, виробничих та суспільних об'єднань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Діалектологія						
Тема 1. Діалектна мова як одна з форм існування національної мови. З історії української діалектології.	6	2				4
Тема 2. Походження української	6	2				4

мови та її діалектів.						
Тема 3. Джерела вивчення діалектів. Методи дослідження діалектного матеріалу.	6	2				4
Тема 4. Фонетичні особливості українських діалектів.	6	2				4
Тема 5. Морфологічні особливості українських діалектів.	6	2				4
Тема 6. Лексика і фразеологія.	6	2				4
Тема 7. Синтаксис. Типи відмінностей у синтаксисі.	6	2				4
Тема 8. Поліське наріччя і його диференціація.	6		2			4
Тема 9. Південно-західне наріччя і його диференціація.	6		2			4
Тема 10. Південно-східне наріччя і його диференціація.	6		2			4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	60	14	6			40
Змістовий модуль 2. Ономастика						
Тема 1. Ономастика – наука про власні назви.	4	2				2
Тема 2. Топоніміка – наука про власні географічні назви.	8	2	2			6
Тема 3. Антропоніміка – наука про власні особові назви людей.	8	2	2			4
Тема 4. Інші розділи ономастики.	6					6
Тема 5. Походження ойконімів і гідронімів свого населеного пункту. Мікротопоніми свого населеного пункту.	4					4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	6	4			20
Усього годин	90	20	10			60

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
IV семестр		
1	Поліське наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	2
2	Південно-західне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	2
3	Південно-східне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	2

4	Походження ойконімів і гідронімів свого населеного пункту. Мікротопоніми свого населеного пункту.	2
5	Походження власних імен і прізвищ.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діалектна мова як одна з форм існування національної мови. Предмет і завдання діалектології. З історії української діалектології. Основні поняття і термінологія.	4
2	Походження української мови та її діалектів. Різновиди діалектів з погляду генези. Діалектна диференціація українського мовного континууму.	4
3	Джерела вивчення діалектів. Методи дослідження діалектного матеріалу. Лінгвогеографія як розділ діалектології. Фонетична транскрипція. Різні способи передавання діалектного мовлення. Діалектна текстографія.	4
4	Фонетика. Структури наголошеного і ненаголошеного вокалізму. Характеристика українського діалектного консонантизму. Діалектний наголос.	4
5	Морфологія. Різновиди морфологічних діалектних відмінностей. Особливості діалектного словотвору.	4
6	Лексика і фразеологія. Типи діалектних відмінностей у лексиці. Діалектна лексика з погляду її походження. Діалектні словники.	4
7	Синтаксис. Типи відмінностей у синтаксисі. Відмінності в словосполученні, структурі простого і складного речення.	4
8	Поліське наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	4
9	Південно-західне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	4
10	Південно-східне наріччя і його диференціація. Перехідні говірки. Історія досліджень.	4
11	Становлення української ономастики як науки. Історія вітчизняної ономастики. Постаті.	2
12	Ороніміка – наука про власні назви об'єктів рельєфу земної поверхні. Мікротопонімія та її класифікація. Урбаноніміка – наука про власні	6

	назви будь-якого внутрішньоміського топографічного об'єкта.	
13	Прізвиська як імена-характеристики людей. Визначення терміна прізвисько. Класифікація прізвиськ.	4
14	Етноніміка – наука про власні назви будь-якого етносу (етнічної групи, племені, народу, національності й т.п.). Зооніміка – наука про власні (клички) тварин. Космоніміка – наука про власні назви космічних об'єктів. Міфоніміка – наука про власні назви вигаданих об'єктів будь-якої сфери ономастичного простору в міфах, казках, легендах. Конотоніміка – наука про явища вторинної номінації. Ергоніміка – наука про власні назви організацій, виробничих та суспільних об'єднань.	8

7. **Методи навчання**

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

У процесі вивчення курсу “Діалектологія та ономастика” використовуються методи проблемного викладання, евристичний та пояснювально-ілюстративний методи.

Методи стимулювання й мотивації навчальної діяльності.

Під час вивчення курсу “Діалектологія та ономастика” використовуються навчальні дискусії.

8. **Методи контролю**

Формою підсумкового контролю успішності навчання є іспит.

Протягом усього терміну навчання контроль за знаннями аспірантів здійснюється під час усного опитування та модульної контрольної роботи.

8.1. Модульна контрольна робота (зразок) з курсу «Діалектологія та ономастика»:

І. Тестовий блок завдань з діалектології

Вибрати правильну відповідь (варіантів відповіді може бути декілька):

1. Найменша одиниця діалектного членування:
а) говірка; б) наріччя; в) говір; г) діалект.
2. Міждіалектні контакти спричиняють процеси:
а) дивергентні; б) конвергентні.
3. Уперше в історії української діалектології відзначив характерну фонетичну ознаку північного наріччя – дифтонгічну вимову *о* в новому закритому складі:
а) О. Павловський; б) О. Шафонський; в) О. Максимович.
4. Двочленну класифікацію українських говорів на малоруське, або українське (південно-східне), і червоноруське, або галицьке (південно-західне), запропонував:
а) О. Максимович; б) О. Павловський; в) О. Шафонський.
5. За морфологічними ознаками українські наріччя класифікував:
а) О. Потебня; б) О. Максимович; в) О. Шафонський.
6. Уперше в історії української діалектології питання про генезис українських наріч ставили:
а) О. Максимович; б) Я. Головацький; в) О. Потебня.
7. Для діалектології 18 ст. – к. XIX ст. характерний період:
а) емпіричний; б) теоретичний.
8. Праця «Заметки о малорусском наречии» належить :
а) О. Потебні; б) І. Срезневському; в) О.Соболевському.
9. Північно-західні райони Сумської, Чернігівської, північні райони Київської, Житомирської, Рівненської, Волинської областей, південні райони Білорусі охоплює:
а) північне наріччя; б) південно-східне наріччя; в) південно-західне наріччя.
10. Системою голосних звуків у наголошеній і ненаголошеній позиціях вирізняється:
а) північне наріччя; б) південно-східне наріччя; в) південно-західне наріччя.
11. Давній *ѣ* в усіх позиціях змінився на *і* (*нісок, дід*):
а) північне наріччя; б) південно-східне наріччя; в) південно-західне наріччя.
12. Скільки груп виділяють у південно-західному наріччі:
а) три; б) п'ять; в) дві.

13. У яких говірках південно-західного наріччя **а** після м'яких приголосних переходить в голосні **е, і, у** (ч'ес, ч'іс, шибка):

а) галицько-буковинських; б) карпатських; в) волинсько-подільських.

14. Відсутність чергування **д, т, з, с** при дісвідмінюванні (хо'д'у, но'с'у, во'з'у) характерне для:

а) північне наріччя; б) південно-східне наріччя; в) південно-західне наріччя.

15. Говіркам якого наріччя (зазначити, у яких саме говірках) властивий стабільний парокситонний наголос:

а) північне наріччя; б) південно-східне наріччя; в) південно-західне наріччя.

II. Блок завдань з ономастики

1. Назвіть класи онімів, які вивчає ономастика.

2. Скласти класифікуйте оніми за об'єктом номінації і дайте їм коротку характеристику: Бог *Ярило*, Дністер, село *Вербівка*, *Чернігів*, *Уманщина*, *Лимарівна*, *Кухарчук*, *Кайдашиха*, *Памір*, *Говерла*, *Шацькі озера*, *Балтійське море*, *Шумейкове урочище*, *Андріївський узвіз*, *куток в с. Залісся*, *сузір'я Стожари*, *Валентина*, магазин «Сільпо», *Андрієнко*, салон «Імперія хутра», *Крим*, *Луків Михайло Петрович*, *Хрущовська відлига*, опера «Кармен», *Бортничі*, *Михайлишин*.

3. Назвіть найвідоміші українські ономастичні школи.

4. Дайте визначення терміна *прізвище*. Наведіть основні ознаки прізвища.

6. Згрупуйте прізвища за походженням: а) від чоловічих і жіночих імен; б) від назв професій; в) за територіальною ознакою; г) за етнічною ознакою; д) за прізвиськом: *Паламаренко*, *Бондарчук*, *Сербин*, *Волошин*, *Бойко*, *Кравченко*, *Кирпа*, *Поліщук*, *Полтавець*, *Мазур*, *Литвин*, *Макаренко*, *Сивосус*, *Бабій*, *Дзюба*, *Гальченко*, *Іваничук*, *Палій*, *Ющук*, *Ковалів*, *Горпинич*, *Тарасенко*, *Музика*, *Скороходько*, *Черняхівський*, *Канівець*.

8.2. Питання до іспиту.

1. Предмет і завдання діалектології.

2. Поняття про діалектну мову. Різновиди діалектів з погляду генези.

3. Основні діалектні одиниці.

4. Джерела вивчення діалектів.

5. Методи діалектологічних досліджень. Лінгвогеографія. Атлас української мови як фундаментальна праця українських діалектологів.

6. Діалектна диференція українського мовного континууму.
7. Структури наголошеного, ненаголошеного вокалізму.
8. Характеристика українського діалектного консонантизму.

Протетичні приголосні.

9. Характеристика діалектного наголосу.
10. Діалектні відмінності у відмінюванні іменника.
11. Діалектні відмінності у відмінюванні прикметника.
12. Діалектні відмінності у відмінюванні числівника.
13. Діалектні відмінності у відмінюванні займенника.
14. Діалектні форми інфінітива, зворотні форми дієслова.
15. Особливості діалектного словотвору.
16. Діалектна лексика з погляду її походження.
17. Іншомовна лексика в говорах української мови.
18. Типи відмінностей у синтаксисі.
19. Діалектні хрестоматії, словники. Український діалектний фонофонд.
20. Говори поліського наріччя. Членування. Фонетичні, граматичні, лексичні, синтаксичні особливості.
21. Говори південно-західного наріччя. Членування. Фонетичні, граматичні, лексичні, синтаксичні особливості.
22. Говори південно-східного наріччя. Членування. Фонетичні, граматичні, лексичні, синтаксичні особливості.
23. Форми двоїни в говірках української мови.
24. Рефлекси давнього [b] у поліських говорах.
25. Рефлекси етимологічних о, е, у поліських говорах.
26. Ономастика – наука про власні назви.
27. Джерела ономастичних досліджень.
28. Основні методи ономастичних досліджень.
29. Історія вітчизняної ономастики. Постаті.
30. Найвідоміші лексикографічні праці з ономастики.
31. Класифікація власних назв.
32. Антропоніміка – наука про власні особові назви людей.
33. Топоніміка – наука про власні географічні назви.
34. Ойконіми – власні назви населених пунктів.
35. Гідроніміка – наука про власні назви водойм.
36. Міфоніми. Українська демонологія. Теоніми.
37. Поняття про космоніміку та астроніміку.

38. Ад'єктоніми та катойконіми.
39. Мікротопоніми свого населеного пункту.
40. Етноніміка та етноніми.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
Підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
	2. Модульна контрольна робота (МКР)	20
	3. Іспит	30

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

11. Методичне забезпечення

У процесі вивчення курсу “Діалектологія та ономастика” використовуються лінгвістичні атласи, лінгвістичні карти, фонозаписи з «Українського діалектного фонофонду», діалектні тексти, діалектні та ономастичні словники, зразки діалектних та ономастичних картотек та питальників.

12. Рекомендована література

Основна література з діалектології

1. Атлас української мови : [в 3-х т.]. – К. : Наукова думка, 1984 – 2001. – Т. 1: Полісся, Наддніпрянщина і суміжні землі. – К., 1984; Т. 2: Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. – К., 1988; Т. 3: Слобожанщина, Нижня Наддніпрянщина, Причорномор'я і суміжні землі. – К., 2001.
2. Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1980. – 246 с.
3. Ганцов В. Діалектологічна класифікація українських говорів (з картою) / В. Ганцов. – К. : Друкарня Української Академії Наук, 1923. – 67 с.
4. Говори української мови. Збірник текстів / [упоряд. : С. Ф. Довгопол, А. М. Залеський, Н. П. Прилипка; відп. ред. : Т. В. Назарова]. – К. : Наукова думка, 1977. – 590 с.
5. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики / П. Ю. Гриценко. – К. : Наукова думка, 1984. – 227 с.
6. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики / П. Ю. Гриценко. – К. : Наукова думка, 1990. – 272 с.
7. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології / Й. О. Дзендзелівський. – Ужгород: УЖДУ, 1966. – 98 с.
8. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови / Ф. Т. Жилко. – [Вид. 2-ге, переробл.]. – К. : Радянська школа, 1966. – 307 с.
9. Півторак Г. П. Формування і діалектна диференціація давньоруської мови: Історико-фонетичний нарис / Г. П. Півторак. – К. : Наукова думка, 1988. – 280 с.
10. Середньонаддніпрянські говори / [відп. ред. Ф. Т. Жилко]. – К. : Вид-во АН УРСР, 1960. – 203 с.
11. Українська діалектна морфологія / [відп. ред. Ф. Т. Жилко]. – К. : Наукова думка, 1969. – 199 с.
12. Шевельов Ю. В. Історична фонологія української мови : [переклад з англ.] / Ю. В. Шевельов. – Харків : Акта, 2002. – 1054 с.

Основна література з ономастики

1. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія: власні назви підприємств Закарпаття / О. О. Белей. – Ужгород, 1999. – 111 с.
2. Гідронімія України в її міжмовних і міждіалектних зв'язках / [відп. ред. О. С. Стрижак]. – К.: Наукова думка, 1981. – 263 с.
3. Єфименко І. В. Актуальні проблеми правопису власних особових назв / І. В. Єфименко // Дивослово. – 2004. – № 7. – С. 23–25.

4. Єфименко І. В. Ономастика / І.В. Єфименко // Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні НАН України – 75 (1930–2005). Матеріали до історії / [відп. ред. В. Г. Скляренко]. – К., 2005. – С. 243–260.
5. Єфименко І. В. Українські прізвищеві назви XVI ст. / І. В. Єфименко. – К., 2003. – 168 с.
6. Желєзняк І. М. Київський топонімікон / І.М. Желєзняк. – К. : Кий, 2014. – 224 с.
7. Желєзняк І. М. Рось і етнолінгвістичні процеси Середньонаддніпрянського Правобережжя / І.М. Желєзняк. – К. : Наукова думка, 1987. – 203 с.
9. Желєзняк І. М. Слов'янська антропоніміка / І. М. Желєзняк. – К. : Кий, 2011 / І.М. Желєзняк. – 286 с.
10. Иваненко А. В. Славянские древности. демонология (с.-х. *вједогоња*: семантика образа и этимологическая интерпретация) / А. В. Иваненко // Функциональная лингвистика / [гл. ред. А. Н. Рудяков]. – Симферополь, 2013. – № 5. – С. 139-143.
11. Иваненко О. В. Про *Радогоста* й *Радогощ* / О. В. Иваненко // Актуальні проблеми філології та перекладознавства: Зб. наук. праць / [гол. ред. М. Є. Скиба]. – Хмельницький: ХмЦНП, 2013. – Вип. 6. – Ч. 3. – С. 94–104.
12. Иваненко О. В. Слов'янська міфологія у творчості О. О. Потебні О. В. Иваненко // Наукова спадщина О. О. Потебні у слов'янському культурному просторі: Зб. наук. праць / [відп. ред. В. Ю. Франчук]. – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2013. – С. 75–87.
13. Карпенко О.П. Гідронімікон Центрального Полісся / О. П. Карпенко. – К.: Кий, 2003. – 317 с.
14. Карпенко О. П. Назви річок Правобережної Наддніпрянщини / О. П. Карпенко. – К.: Наукова думка, 1989. – 189 с.
15. Карпенко О. Ю. Когнітивна ономастика / О. Ю. Карпенко. – Одеса: Фенікс, 2010. – 158 с.
16. Карпенко Ю. А. Названия звёздного неба / Ю. А. Карпенко. – М.: Наука, 1985. – 141 с.
17. Лукаш Г. П. Актуальні питання української конотоніміки / Г.П. Лукаш. – Донецьк: Промінь, 2011. – 460 с.
18. Павликівська Н. М. Питання української псевдонімії ХХ століття / Н. М. Павликівська. – Вінниця: Глобус-прес, 2009. – 388 с.
19. Пахомова С. М. Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах / С. М. Пахомова. – Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2012. – 344 с.
20. Правопис власних назв // Український правопис. 4-те вид. випр. й доп. – К.: Наукова думка, 1993. – С. 105-125.
21. Редько Ю. К. Сучасні українські прізвища / Ю. К. Редько. – К.: Наукова думка, 1966. – 215 с.

22. Скляренко О. Типологічна ономастика: монографія в 5 кн. – Книга перша: Лексико-семантичні особливості онімного простору / Скляренко О., Скляренко О. – Одеса: Астропринт, 2012. – 416 с.
23. Стрижак О. С. Етнонімія Геродотової Скіфії / О. С. Стрижак. – К.: Наукова думка, 1987. – 221 с.
24. Стрижак О. С. Етнонімія Птолемеєвої Сарматії / О. С. Стрижак. – К.: Наукова думка, 1991. – 224 с.
25. Стрижак О. С. Назви річок Запоріжжя і Херсонщини (Нижньонаддніпрянське Лівобережжя) / О. С. Стрижак. – К.: Наукова думка, 1967. – 127 с.
26. Стрижак О. С. Назви річок Полтавщини / О. С. Стрижак. – К.: Вид-во АН УРСР, 1963. – 111 с.
27. Стрижак О. С. Про що розповідають географічні назви. (Сліди народів на карті УРСР) / О. С. Стрижак. – К.: Наукова думка, 1967. – 127 с.
28. Стрижак О.С. Українська ономастика на зламі тисячоліть / О. С. Стрижак // Українська мова. – 2003. – № 3–4. – С. 107–129.
29. Студії з ономастики та етимології. 2002 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К.: Кий, 2002. – 262 с.
30. Студії з ономастики та етимології. 2003 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К.: Аспект, 2003. – 200 с.
31. Студії з ономастики та етимології. 2004 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К., 2004. – 306 с.
32. Студії з ономастики та етимології. 2005 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К.: Академперіодика, 2005. – 296 с.
33. Студії з ономастики та етимології. 2006 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К.: Пульсари, 2006. – 260 с.
34. Студії з ономастики та етимології. 2007 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К.: Пульсари, 2007. – 436 с.
35. Студії з ономастики та етимології. 2008 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К.: Пульсари, 2008. – 296 с.
36. Студії з ономастики та етимології. 2009 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К.: Довіра, 2009. – 318 с.
37. Студії з ономастики та етимології. 2010 / [відп. ред. І.В. Єфименко]. – Луцьк: Терен, 2010. – 452 с.
38. Студії з ономастики та етимології. 2011–2012 / [відп. ред. О.П. Карпенко, В.П. Шульгач]. – К.: Кий, 2012. – 352 с.
39. Студії з ономастики та етимології. 2013 / [відп. ред. О.П. Карпенко, В.П. Шульгач]. – К.: Кий, 2013. – 320 с.
40. Студії з ономастики та етимології. 2014 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К.: Кий, 2014. – 256 с.

41. Сюсько М.І. З народного джерела: карпатоукраїнський зоонімікон у контексті інших слов'янських (і неслов'янських) мов: Монографія / М.І. Сюсько. – Ужгород: Гражда, 2011. – 272 с.
42. Торчинський М.М. Структура онімного простору української мови / М.М. Торчинський. – Хмельницький: Авіст, 2008. – 548 с.
43. Українська ономастика / [відп. ред. І.М. Желізняк]. – К., 1998. – 201 с.
44. Українська ономастика: бібліографічний покажчик / [відп. ред. С.О. Вербич]. – К.: Вид-во ТОВ «КММ». – 362 с.
45. Худаш М.Л. З історії української антропонімії/ М.Л. Худаш. – К.: Наукова думка, 1977. – 236 с.
46. Шульгач В.П. Праслов'янський гідронімний фонд (фрагмент реконструкції) / В.П. Шульгач. – К., 1998. – 367 с.

Додаткова література з діалектології

1. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови / С.П. Бевзенко. – К. : Вища школа, 1991. – 231 с.
2. Варченко І.О. Лубенські говірки і діалектна суміжність / І.О. Варченко. – К.: Видавництво АН УРСР, 1963. – 252 с., карта.
3. Верхратський І. Початки до уложення номенклатури и терминології природописної, народної. I – IV / І. Верхратський. – Львів, 1864 – 1872. – 144 с.
4. Глуховцева К.Д. Динаміка українських східнослов'янських говірок / К.Д. Глуховцева. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 592 с.
5. Гриценко П. Ю. Атракція як фактор розвитку лексико-семантичної системи говорів / П. Ю. Гриценко // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами : тези доп. – Ужгород, 1982. – С. 76 – 79.
6. Гриценко П. Ю. Внутрішньомовні чинники варіювання лексики говорів / П. Ю. Гриценко // Науково-технічна революція і сучасні процеси розвитку лексики української народно-розмовної мови : тези доп. республ. конф. (Ужгород, листопад 1989 р.). – Ужгород, 1989 – С. 46 – 48.
7. Гриценко П. Ю. Дослідження лексики українських говорів / П. Ю. Гриценко // Мовознавство. – 1984. – № 5. – С. 22 – 30.
8. Дзендзелівський Й. О. Із спостережень над народною етимологією в українській мові / Й. О. Дзендзелівський // Studia Slavica Hung. – 1976. – Т. XXII. – С. 271 – 300.
9. Дзендзелівський Й.О. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови / Й.О. Дзендзелівський. – К. : Наукова думка, 1987. – 299 с.
10. Залеський А. М. Вокалізм південно-західних говорів української мови / А.М. Залеський. – К. : Наукова думка, 1973. – 156 с.
11. Залеський А.М. Говірки Київського Полісся / А.М. Залеський // Київське Полісся: Етнолінгвістичне дослідження. – К., 1989. – С. 41–75.

12. Кобири́нка Г. С. Північні та південні акцентні типи дієслівних форм 1 особи однини теперішнього часу / Г.С. Кобири́нка // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. – № 22 (II том). – Житомир, 2010. – С. 101–106.
13. Кобири́нка Г. С. Динамические процессы в местоименных энклитических формах в юго-западных говорах украинского языка / Г.С. Кобири́нка // Актуальные проблемы русской диалектологии. Тезисы докладов Международной конференции 27–28 октября 2012 г. – Москва: Институт русского языка им. В.В. Виноградова РАН, 2012. – С. 79–81.
14. Колесников А.О. Морфологія українських південнобесарабських говірок: генеза і динаміка / А.О. Колесников. – Ізмаїл : СМІЛ, 2015. – 676 с.
15. Конобродська В. Поліський поховальний і поминальний обряди / Валентина Конобродська. – Т. 1. Етнолінгвістичні студії. – Житомир : Полісся, 2007. – 356 с.
16. Лесів М. Українські говірки в Польщі / М. Лесів. – Варшава : Український архів, 1997. – 512 с.
17. Макаров В. И. Становление восточнославянской диалектологии как самостоятельной науки : науч. пособие / В. И. Макаров. – К. : ИССО, 1995. – 104 с.
18. Малахівська О.А. Питальник як інструмент дослідження діалектної лексики / О.А. Малахівська // Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі. До 100-річчя професора Ф.Т. Жилка. Тези доповідей Міжнародної наукової конференції (5–7 березня 2008 р., Київ). – К., 2008. – С. 120–122.
19. Мартинова Г.І. Середньонадніпрянський діалект. Фонологія і фонетика / Г.І. Мартинова. – Черкаси : Тясмин, 2003. – 367 с.
20. Матвіяс І. Г. Діалектна основа словотвору в українській літературній мові / І. Г. Матвіяс // Мовознавство. – 2005. – № 5. – С. 3 – 14.
21. Матвіяс І. Г. Українська мова і її говори / І.Г. Матвіяс. – К. : Наукова думка, 1990. – 168 с.
22. Мойсієнко В.М. Про південноукраїнський ікавізм та поліські дифтонги / В.М. Мойсієнко. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2007. – 94 с.
23. Мораховская О. Н. Основные направления исследований в области диалектной лексикологии / О. Н. Мораховская // Проблемы сучасної ареалогії. – К., 1994. – С. 225 – 234.
24. Назарова Т. В. Лінгвістичний атлас Нижньої Прип'яті / Т. В. Назарова. – К. : Наук. думка, 1985. – 136 с.
25. Назарова Т. В. Проблема перехідних говірок між українською і білоруською мовами (Говірки нижньої Прип'яті) / Т. В. Назарова // Праці XI республіканської діалектологічної наради. – К., 1965. – С. 90 – 105.
26. Назарова Т. В. Современное состояние и перспективы развития украинской диалектологии / Назарова Т. В. // Вопросы языкознания. – № 5. – 1968. – С. 11 – 21.

27. Назарова Т. В. Українсько-білоруська мовна межа в районі Нижньої Прип'яті / Т. В. Назарова // Проблеми діалектології східнослов'янських мов. – М., 1964. – С. 124 – 140.
28. Никончук М. В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся) / М. В. Никончук; відп. ред. А. М. Залеський. – К. : Наук. думка, 1979.
29. Поістогова М. В. Проблема східнополісько-південноросійського діалектного суміжжя / М. В. Поістогова // Український діалектологічний збірник: Книга 3. Пам'яті Тетяни Назарової. – К., 1997. – С. 164 – 167.
30. Рябець Л. В. До питання про систему граматичних категорій іменника в діалектному мовленні / Л. В. Рябець // Волинь–Житомирщина: Істор.-філол. зб. з регіон. проблем. – Житомир. – 2001. – № 6. – С. 15–19.
31. Рябець Л. В. Особенности отражения субстантивного словоизменения в украинских диалектах на картах Атласа украинского языка / Л. В. Рябець // Актуальные проблемы русской диалектологии. К 100-летию издания Диалектологической карты русского языка в Европе: Тезисы докладов Международной конференции 30 октября – 1 ноября 2015 г. – М., 2015. – С. 180–183.
32. Структурні рівні українських говорів / [відп. ред.: І. Г. Матвіяс]. – К. : Наукова думка, 1985. – 184 с.
33. Ткачук М. М. Лексична ремотивація ботанічної лексики в чорнобильських говірках / М. М. Ткачук // Studiamethodologica: Лемківський діалект у загальноукраїнському контексті : зб. наук. праць. – Тернопіль, 2009. – Вип. 27. – С. 140–144.
34. Ткачук М. М. Ботанічна лексика чорнобильських говірок у контексті українсько-іншосхіднослов'янської взаємодії / М. М. Ткачук // Діалектологічні студії. 9: Запозичення та інтерференція. – Львів, 2010. – С. 188–194.
35. Тоцька Н. І. Палатографічне дослідження голосних у говірках української мови / Н. І. Тоцька // Праці XI республіканської діалектологічної наради. – К., 1965. – С. 136 – 143.
36. Фроляк Л. Прийоми дослідження генези новостворених українських говірок / Любов Фроляк // Dialektologia jako dziedzina językoznawstwa i przedmiot dydaktyki. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Karolowi Dejniewi / pod. red. S. Gali. – Łódź, 2002. – S. 129 – 145.

Додаткова література з ономастики

1. Громко Т. В. Словник народних географічних термінів Кіровоградщини / Т. В. Громко, В. В. Лучик (відп. ред.), Т. І. Поляруш. – К.; Кіровоград: РВГІЦ КДПУ, 1999. – 222 с.
2. Данилюк О. К. Словник народних географічних термінів Волині / О. К. Данилюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2013. – 147 с.
3. Лучик В. В. Етимологічний словник топонімів України / В. В. Лучик. – К.: ВЦ «Академія», 2014. – 544 с.

4. Черепанова Е.А. Народная географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья / Е.А. Черепанова. – Сумы, 1984. – 274 с.

4. Шийка С.В. Словник народних географічних термінів Ровенщини / С.В. Шийка. – Тернопіль: Астон, 2016. – 116 с.

5. Янко М.П. Топонімічний словник України / М.П. Янко. – К.: Знання, 1998. – 432 с.

Словники, атласи, хрестоматії

1. Аркушин Г.Л. Голоси з Підляшшя (Тексти). – Луцьк, 2007. – 536 с.

2. Аркушин Г. Л. Словник західнополіських говірок. [У 2-х т.] / Григорій Аркушин. – Луцьк : РВВ „Вежа”, 2000.

3. Бідношия Ю.І., Дика Л.В. Говірки Бориспільщини: Сучасні діалектні тексти та пам’ятки мови. – К., 2008. – 480 с.

4. Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / [укл. Руснак Н., Гуйванюк Н., Бузинська В.]. – Чернівці : Рута, 2006. – 383 с.

5. Ващенко В. С. Словник полтавських говорів. – Харків, 1960.

6. Говірка села Машеве Чорнобильського району. Ч. 1: Тексти / [уклад.: Ю.І. Бідношия, Л.В. Дика]. – К. : Довіра, 2003. – 456 с.; Ч. 2: Тексти / [уклад.: Г.В. Воронич, Л.А. Москаленко, Л.Г. Пономар]. – К. : Довіра, 2003. – 607 с.; Ч. 3: Матеріали до Лексичного атласу української мови / [уклад.: Ю.І. Бідношия, Г.В. Воронич, Л.В. Дика, Л.А. Москаленко, Л.Г. Пономар]. – К. : Довіра, 2003. – 225 с.; Ч. 4: Матеріали до Поліського етнолінгвістичного атласу / [уклад.: Ю.І. Бідношия, Г.В. Воронич, Л.В. Дика, Л.А. Москаленко, Л.Г. Пономар]. – К. : Довіра, 2005. – 704 с.

7. Говірки південно-західного наріччя української мови. Збірник текстів / [упоряд. Глібчук Н. М.]. – Львів: Вид. Центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 155 с.

8. Говірки Чорнобильської зони: Системний опис / [за ред. П. Ю. Гриценка]. – К. : Довіра, 1999. – 271, [1] с.

9. Говірки Чорнобильської зони: Тексти / [упоряд. П. Ю. Гриценко та ін]. – К. : Довіра, 1996. – 358 с.

10. Гуцульські говірки: Короткий словник / За ред. Я. Закревської. – Львів, 1997. – 232 с.

11. Лесюк М. Мовний світ сучасного галицького села (Ковалівка Коломийського району) / Микола Лесюк. – Івано-Франківськ, 2008. – 328 с.

12. Лешка О., Шішкова Р., Мушинка М. Розповіді з Підкарпаття: Українські говірки східної Словаччини. – Нью-Йорк, Прага, Київ: Euroslavica, 1998. – 321 с.

13. Лисенко П. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. – К. : Наук. думка, 1974. – 260 с.

14. Москаленко А. А. Словник діалектизмів українських говірок Одеської області. До IV Міжнародного з’їзду славістів / А. А. Москаленко. – Одеса : Вид-во Одеського пед. ун-ту, 1958. – 78 с.

15. Назарова Т. В. Лінгвістичний атлас Нижньої Прип'яті / Тетяна Вікторівна Назарова. – К. : Наук. думка, 1985. – 136 с. (107 карт).
16. Негрич М. Скарби гуцульського говору: Березови. – Львів, 2008. – 224 с.
17. Николаев С. Л., Толстая М. Н. Словарь карпатоукраинского торуньского говора / Под ред. А. Ф. Журавлева. – М., 2001. – 216 с.
18. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок. Ч. 1. – К., 1984. – 495 с. Ч. 2. – 515 с.
19. Піпаш Ю., Галас Б. Матеріали до словника гуцульських говірок. – Ужгород, 2005. – 266 с.
20. Сабадош, І. В. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району. – Ужгород, 2008. – 480 с.
21. Словник буковинських говірок / За ред. Н. В. Гуйванюк. – Чернівці, 2005. – 688 с.
22. Українські говірки південно-західного наріччя. Тексти / Упорядн. Глібчук. Н.М. – Львів, 2005. – 237 с.
23. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. – Львів, 2008. – 288 с. – (Діалектологічна скриня).

Ономастичні словники

1. Вербич С.О. Гідронімія басейну Верхнього Дністра: Етимологічний словник-довідник / С.О. Вербич. – К.: Пульсари, 2007. – 120 с.
2. Вербич С.О. Гідронімія басейну Нижнього Дністра: Етимологічний словник-довідник / С.О. Вербич. – Луцьк: Терен, 2013. – 156 с.
3. Вербич С.О. Гідронімія басейну Середнього Дністра: Етимологічний словник-довідник / С.О. Вербич. – Луцьк: Терен, 2009. – 234 с.
4. Габорах М. Топонімія Покуття та деяких прилеглих територій. Етимологічний словник-довідник / М. Габорах. – Івано-Франківськ: Друкарня «Місто НВ», 2013. – 930 с.
5. Горпинич В.О. Словник відтопонімних прикметників і назв жителів України/ В.О. Горпинич. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2000. – 369 с.
6. Желєзняк І.М. Етимологічний словник літописних географічних назв Південної Русі / І.М. Желєзняк, А.П. Корепанова, Л.Т. Масенко, О.С. Стрижак (відп. ред.). – К.: Наукова думка, 1985. – 253 с.
7. Отин Е.С. Словарь коннотативных собственных имен / Е.С. Отин. – Донецк: Юго-Восток, 2010. – 518 с.
8. Павликівська Н. Словник псевдонімів ОУН-УПА / Н. Павликівська. – Вінниця: О. Власюк, 2007. – 440 с.
9. Редько Ю. Словник сучасних українських прізвищ: У 2-х томах / Ю. Редько. – Львів, 2007.
10. Скрипник Л.Г. Власні імена людей / Л.Г. Скрипник, Н.П. Дзятківська. – К.: Наукова думка, 2005. – 334 с.
11. Словник гідронімів України / [ред. колегія: А.П. Непокупний, О.С. Стрижак, К.К. Цілуйко (голова)]. – К.: Наукова думка, 1979. – 780 с.

12. Словник зоонімів північно-західної України. А–Я / [упоряд. Г.Л. Аркушин]. – Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2016. – 288 с.
13. Словник мікрогідронімів України. Волинь, Житомирщина, Запоріжжя, Київщина, Кіровоградщина, Полтавщина, Черкащина / [уклад. І.М. Желізняк, О.П. Карпенко (відп. ред.), Т.І. Поляруш, О.С. Стрижак, В.П. Шульгач]. – К.: Обреги, 2004. – 448 с.
14. Словник мікротопонімів і мікрогідронімів північно-західної України та суміжних земель / [упоряд. Г.Л. Аркушин]. – Луцьк: Вежа, 2006–2007. – Т. 1–2.
15. Словник прізвищ північно-західної України: У 3-х т. / [упоряд. Г.Л. Аркушин]. – Луцьк: Вежа, 2009. – Т. 1–3.
16. Словник української ономастичної термінології / [уклад. Д.Г. Бучко, Н.В. Ткачова]. – Х.: Ранок-НТ, 2012. – 256 с.
17. Трійняк І.І. Словник українських імен/ І.І. Трійняк. – К.: Довіра, 2005. – 488 с.
18. Черепанова Е.А. Микротопонимия Черниговско-Сумского Полесья / Е.А. Черепанова. – Сумы, 1984. – 456 с.
19. Чучка П. Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник / П. Чучка. – Львів: Світ, 2005. – 704 с.
20. Чучка П. Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник довідник / Чучка П.П. – Ужгород: Ліра, 2011. – 432 с.
21. Шийка С.В. Словник мікротопонімів та мікрогідронімів Ровенщини. – Тернопіль: Астон, 2016. – 450 с.
22. Шульгач В.П. Ойконімія Волині: Етимологічний словник-довідник / В.П. Шульгач. – К.: Кий, 2001. – 189 с.
23. Шульська Н. Словник прізвищ жителів межиріччя Стиру та Горині / Н.М. Шульська. – Луцьк: Волинська Обласна Друкарня, 2008. – 164 с.
24. Яцій В.О. Ойконімія Івано-Франківської області: історико-етимологічний словник / В.О. Яцій. – К.: Наукова думка, 2015. – 388 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Structure/Departments/Department4/Pages/references.aspx>

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

«04» лютого 2020 р.

ДОДАТОК

ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ ТА ОНОМАСТИКА

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни «Діалектологія та ономастика» рекомендовано на засіданні відділів діалектології (протокол № 1 від «09» січня 2020 року) та історії української мови та ономастики (протокол № 1 від «16» січня 2020 року)

Затверджено на засіданні вченої ради Інституту української мови НАН України «04» лютого 2020 року (протокол № 1)

12. Рекомендована література

Додаткова література з діалектології

1. Діалекти в синхронії та діахронії: Трансформація діалектного континууму і проблеми лінгвоекотології / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – К.: КММ, 2017. – 518 с.
2. Кобиринка Г.С., Рябець Л.В. Українська діалектологія: витоки та перспективи / Г.С. Кобиринка, Л.В. Рябець // Українська мова. – № 4. – 2018. – С. 92–100. (0,6 а.а.)
3. Студії з діалектології. Матеріали і дослідження / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – К.: КММ, 2017. – Вип. 1. – 284 с.
4. Хобзей Н. Наукові студії: діалектологія, етнолінгвістика, лексикографія / Упоряд. О. Сімович. – Львів, 2019. – 832 с.

Словники, атласи, хрестоматії

1. Волинські говірки Хмельниччини. Збірник діалектних текстів : навч.-метод. посіб. / Упоряд. : Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Рута», 2019. – 344 с.
2. Голянич М.І. Мовний портрет села Тюдів. Словник. У 2-х т. Том І. А–М. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018. – 1000 с.
3. Грицак М.А. Матеріали до Словника українських говірок Закарпатської області. Вип. 1: А–Б / За ред. П.Ю. Гриценка. – К.: КММ, 2017. – 320 с.
4. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: У 2-х т. / Відп. ред. В. Грещук. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. – Т. 1. – 584 с.
5. Коваленко Н. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок. – Кам'янець-Подільський, 2019, – 412 с.
6. Словник українських говірок Бузько-Інгупського межиріччя: близько 20000 діалектизмів / НАН України; Ін-т укр. мови, Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського; уклад. Л. С. Спанатій, А.П. Супрун, М.Ф. Тимченко; за заг. ред. Л.С. Спанатій; наук. ред. П.Ю. Гриценко. – Миколаїв: Іліон, 2018. – 875 с.
7. Фразеологізми в ідіостилі Анатолія Свидницького. Словник / Відп. ред. П.Ю. Гриценко; уклад.: Коваленко Б.О., Коваленко Н.Д. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 360 с.

Основна література з ономастики

- Студії з етимології та ономастики. 2015-2016 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К., 2017. – 291 с.
- Студії з ономастики та етимології. 2017-2018 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К., 2018. – 320 с.

Ономастичні словники

Вербич С.О. Назви поселень Чернівеччини: історико-етимологічний словник. – Чернівці: Букрек, 2019. – 208 с.

Габорак М. Прізвища Галицької Гуцульщини. Етимологічний словник. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. – 584 с.

Іваненко О.В. Назви поселень Сумщини. Історико-етимологічний словник. – К.: КММ, 2017. – 336 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.slavatlas.org/>

Лінгвістична географія

12. Рекомендована література

Основна

Гриценко П.Ю., Кобирина Г.С., Ткачук М.М. Український діалектний простір у базі даних *Загальнослов'янського лінгвістичного атласу* // Українська мова. № 4 (72). – 2019.